

Det, der bestaar

Bor Gud's Ord bestaar evindeligt. (Ef. 40, 8.)

Det fjerde Bud.

Er din Fader og din Moder, paa det dine Dage kunne forlænges i Landet, som Herren din Gud giver dig. 2. Moſebog 20, 12.

1. Værns Forhold til Forældre.

Rad os begynde med at gøre opmærksom paa, at der i 5. Moſ., 16, er tilføjet „at det maa gaa dig vel,“ men ogsaa der hedder det som i det ovenanfættede Sted „i Landet, som Herren din Gud giver dig,“ altsaa med særligt Hensigt paa Israael.

Men Paulus giver Budet Anvendelse paa Kristne i Almindelighed, idet han skriver: „Er din Fader og Moder,“ dette er jo det fjerde Bud med Forjættelse, for at det maa gaa dig vel, og du maa leve længe i Landet.“ (Ef. 6, 2-3; Jml. Mt. 15, 4.)

Der kan saaledes ikke være Tvivl om, at Budet jo ligesaa vel gælder os som Israael.

Det, vi saa først skal lægge Mærke til ved selve Budet, det er, hvad det ifl. selve dets Ordlyd befaler. Det hedder: „Er din Fader og din Moder.“

Er et altsaa ikke blot sagt a d. Lyd, e. l. f., agt efter tjen dem; her er brugt det mere omfattende Ord: „Er dem!“

Hvorledes kan en Søn eller Datter faa ære sin Fader og Moder?

I Barnealderen maa det ske fortroligt og med Lydighed. Paulus skriver lige foran det af ham nævnte Ord: „I Værns adlyder eders Forældre i Herren; thi dette er ret.“

Ved en Lejlighed hørte vi en Moder befale sin Søn, der var en 10 a 12 Aar gammel, at gøre noget for hende. Sønnen gjorde Indvending: „Hvorfor skal jeg det?“ Moderen svarede roligt men bestemt: „Fordi jeg sagde det.“

Værnet skal lyde Fader og Moder uden at spørge: hvorfor? Det bør vi se Agtelse for Faders og Moders Ord, fordi det er ret; fordi Fader og Moder er Værns Forældre, dets Autoritet. Uden Lydighed kan et Barn i Barnealderen som Regel ikke ære Fader og Moder.

Der kan kun være Tale om eet Slags Lydighed, hvor Værnet er (og bør) nægte Forældre Lydighed, nemlig hvor det Guds Ord finder Anvendelse: „Man bør adlyde Gud mere end Mennesker,“ altsaa i Tilfælde, hvor Far eller Mor maatte befale Værnet at gøre noget i Gidigt. I sigt Tilfælde kunde det ikke ære dem ved Lydighed.

Men naar faa Værnet bliver vofent og selvtændigt? Budet siger det samme som før: „Er din Fader og din Moder!“ Men det ligger i Sagens Natur, at da kan det bedre ære Forældre paa anden Maade end ved Lydighed. Det kan altid ske ved „agte“, „elke“, dem, og Omtidighederne kan være saadanne, at det særlig maa ske ved at „tjene“ dem, naar de bliver gamle og svage.

Zefus siger til Farisæerne: „Men I sige: „Den, som siger til sin Fader eller Moder: Det, som du siger, skal være hjulpet af mig, skal være en Tæmpelgæbe, han skal ingenlunde ære sin Fader og Moder.“ Mt. 15, 5. Meningen er tydelig nok.

Da Paulus skriver: „Om en Enke har Værn eller Værnehærn, da lad dem først lære at vise deres eget Guds frydfulde Frygtighed og gøre Gengæld imod Forældrene; thi dette er velbehageligt for Gud.“ 1. Tim. 6, 4.

Den belendte John Astworthy fortæller fra Rockdale, England, om sin Guds Forhold til sin gamle Fader. Uden for denne By var der en stor, flad Sten, som man kaldte „Mællestenen.“ Væns Viger brugte nemlig, naar de kom fra Marken med Mælkepanden paa deres Soveb, at sætte disse af paa denne Sten, mens de hylede. Deraf Navnet. Men en Dag saa man en Mand paa ca. 30 Aar sætte en anden Sten af paa Mælkestenen. Det var sin gamle Fader, han bar til Fattighuset. Da de sad der og hylede, begyndte den gamle at sætte Laarer. „Det nytter ikke, du græder; jeg kan ikke høre dig loengere; du skal til Fattighuset,“ sagde Sønnen. „Det er heller ikke det, jeg græder for,“ sagde Faderen, „men jeg minde, at for 30 Aar

siden bar jeg min Fader til Fattighuset, og da hvilede vi os ogsaa paa Mælkestenen.“

Nu blev Sønnen vendt tilbage, og den gamle fik Lov til at blive hos Sønnen og hjælpe til med at passe Værenne, hvad der før var nægtet ham.

En anden Tanke.

Der har ofte været spurgte: Skal en Søn eller Datter adlyde sine Forældre i Valget af Gæstfælle? Vi skal ikke befatte os videre med at besvare dette Spørgsmaal end at sige, at Budet ogsaa i dette Tilfælde, som ellers altid, siger: „Er din Fader og din Moder!“ Saa faar enhver selv se til, hvorledes det bedst kan lade sig gøre i saadant Tilfælde.

Men om det nu er daarlige Forældre? Skal et Barn ære saadanne?

Der skal vi, som en Gang før, lade Dr. Waadel være. Han skriver:

„Sag talte engang med en Mand, der i den dybeste Bevægelse sagde til mig: „Jeg skylder min Søn alt, hvad jeg er, den Agtelse, jeg nyder, og det lykkelige Hjem, jeg ejer!“ Da jeg spurgte, hvorledes det forholdt sig, fortalte han mig, at han engang havde været hengibt til Drif, men at Sønnen ved sin Agerdygtighed, Opmærksomhed og Venlighed frelst ham. „Jeg kunde ikke se paa min Søn,“ saaledes sluttede han sin fortælling, medens Taarer randt ham ned ad kinderne, uden at stamme mig. Han vedblev at ære mig, og tilfaldt vaage med min Samvittighed.“

Altsaa — slet ingen Undtagelse. Til alle Tider og under alle Omstændigheder lyder Budet uforandret: „Er din Fader og din Moder!“ Da den, der af Hjertet ønsker at efterleve Budet, han har nok ved Guds Mands Gjalp Rede paa, hvorledes det under Livets forskellige Omstændigheder bedst lader sig gøre.

Det siger sig selv — og Guds Ord siger det da ogsaa — at Forældre har Pligter over for deres Værn. Men her skal vi nøjes med det, som selve Budet handler om, og som Luther ogsaa i sin lille Katekismus indskrænker sig til: Værns Forhold til deres Forældre.

Sagte Munklen fra Nebraska Universitet.

Af og til faar man jo en lille Sæbe angaaende Begivenhederne paa gamle Dana igennem „Danfærens“ Spalter. Derfor tænkte vi, bonorum litteratur studiosi at veddem Collegio, at det kunde maale sig ikke være faa meget af Bogen, om vi gav os til at kvæfte lidt. Naar vi ser os lidt om her ved det store Universitet, saa kan vi ogsaa finde Standinaver, og ser vi saa lidt næjere paa disse, saa finder vi ogsaa Danfæere iblandt dem. Hvis man saa er rigtig nærgaaende og spørger, hvor de har faaet deres forberedende Uddannelse, saa vil Svaret som Regel lyde, „Paa Dana.“ Ja, vi er ca. 10 Ex-Dana-Studenten, som fortsætter vort Studium her ved Universitetet; 4 medicinske, 1 juridisk, og 5 akademiske.

Her gaar det med Slid og Slæb. Siger en Student, at han slider, saa er der mange, som trækker paa Smilbaandet, for Folk har nu engang faaet indpræntet i Hjernen, at et Studentliv er en Dans paa Roser, men man maa jo ikke glemme, „ingen Rosen uden Torn.“ En Student, som vil frem her i Amerika, maa slide, saa det forflaar. Jeg hørte engang en Student udtale sig saaledes: „Studentlivet er et Hundsliv, Slid om Sommeren, Slid om Vinteren, Slid, Slid hele Tiden.“ Dette synes jeg nu, er lidt for strengt sagt, men man maa arbejde haade Sommer og Vinter for at komme igennem. Naar man bare har et bestemt Maal at hige efter, saa lettes Vejen ikke saa lidt. Det er nu engang rigtigt, hvad Odbroget siger: „Omme Måske find Deres Gæst.“ Det var nu egentlig ikke det, jeg vilde ind paa, jeg sagde, at Arbejdet her var svært, men vi skal nok faa det til „at klæbe“, som Røstbæreren siger, takket være de Anstrengelser, som vores forberedende Værene paa Dana har udført over os, i et Forsøg paa at hylde nogle af Kantnerne af, og som Professorene paa Universitetet forsøger at polere. Vi haaber, det maa lykkes dem nogenlunde.

Til Slut vil jeg nævne her til Stykke oppe paa Dana i Anledning af det nye Skelhus, som I har faaet, og ønsker at det maa blive til Værne og Besky for jer. Jeg

maa sige, jeg skulde have lidt af se det oprettede lidt før, for saa kunde jeg jo selv have faaet lidt Gavn af det. — Fortærligt — saa egenfærlig man dog kan være. B. Falck.

Nye Bøger

Anmeldelse af F. S. Vig.

1. Jakob Knudsen: Den Gang, Noman, 2. Oplag, København. — Gyldendalske Boghandel — 1916. 317 Sider. Pris ca. \$2.00.

2. „Guds Væner“, af Karl Gjellerup, København 1916. Sammenlagt 371 Sider. Pris pændt. 3. Otto Jespersen: Nutidspraak hos Værn og Vofene. Samme Forlag og Kar. Pris \$1.60.

4. S. Rosenfalck: Om Kong Frederik den Svende. Samme Forlag, 1916. 96 Sider. Pris 50 Cents.

Med Undtagelse af den første er alle de nævnte Bøger nye, udkomne i Aar, og udkomne paa Nordens største Forlag. Her skulde saa gives en Smule overſigt over deres Indhold og Værdi, som jeg har opfattet dem.

Jakob Knudsen er efterhaanden bleven en meget anset Forfatter i Danmark, og en Mængde Bøger er kommen fra hans Haand, af hvilke flere er udkomne i 3die Oplag. Her i Bladet er hans Bøger om Luther i sin Tid bleven anmeldt og har vist ikke fundet saa faa Læsere og ogsaa blandt os. Jeg mener Vægerne „Angit“ og „Mod“, der nu er udkomne sammen med Tittel „Martin Luther.“ — Den Gang er et Tidsskrift paa Skolehaand og en mindre Bn i dens Omegn fra for 40 Aar siden. Det vil vist forekomme de fleste Læsere, at en meget stor Del af Bogen, bortset fra Knudsens uperlige Maade at fortælle paa, er ikke saa lidt slab, hvad Indholdet angaar, og det vil maaske forekomme Læsere lidt underligt, at den har oplevet et nyt Oplag. Den maa altsaa have været en god Svælger og Folk har altsaa godkendt det Tidsskrift, den giver.

At det indeholder uperlige Partier, er vist nok, men at unge Folk — og det er mest dem Bogen handler om, dengang skulde have været saa drabelig filosofiske, som de fleste Mand og Kvinder, der optræder i Bogen vitteligt er det, og paa den anden Side saa pjanfede for ikke at sige pjattede, — det skulde man næsten ikke have ventet. Strafs paa Bogens første Blad møder vi Bogens madlige Selt, Præfektens Mogens Anderſen fra Jylland, som ikke er saa lille et Stykke af en Jer Hør, og det er da for Resten ogsaa de fleste af dem, han kommer i Berøring med haade i København og i Vindberup, den lille By i Søvestadens Nærhed. Ude i nævnte Stadsrum møder haade vi og Mogens Anderſen fortællingen loindelige Selt, Kristen Arens Herslev, det Centrum, som næsten alt i Vindberup drejer sig om, og Hr. Mogens haade ikke været i Væn — eller Landsboen, det mange Gange, før han da gjorde det samme. Og tilfaldt blev han saa samme Fæsten Herslevs udvalgte blandt de mange tilbedende, og giste blev de da ogsaa, kan jeg tro.

Jeg antager ikke, at jeg fejler ret meget, naar jeg siger, at Vindberupen, Bamsdiresker Herslev, Fader til nævnte Fæsten S., er den af Vægens mange Personligheder, der er tegnet bedst, og som man lettest bliver flok paa, og som det vist ikke vilde være vanskeligt at finde et Sideligt til — ogsaa her i Landet, med sin Familie i Vindberup og sin Efterriide i København o. f. v., indtil han, Vindberupen har var, ender og maa ende i Luthuset.

Gennem Mogens Anderſen faar Bogens Forfatter uddelt ifle saa helt daarlige Biv til den i nævnte Tidrum saa højt anførte „Mællestene“, der for det meste var lavet af store Ord og Papir. — Jeg antager dog ikke, at Vogen vil finde ret mange Læsere i Amerika. Derfor siger den i mer end en Forstand for langt borte.

Medens Jakob Knudsen og Karl Gjellerup begge er Theologer, men ikke Prædiker, behøver derimod Otto Jespersen til den Streds af danske Filologer, der i Nutiden paa værdig Maade hænder det Bn i den lærde Verden, som Danmark vandt gennem Mand som Niels Ar. Raff, J. A. Madvig, R. L. Bøstergaard, B. Hauboll o. a. Han er saaledes en af de Autoriteter, der maa raadspørges, naar Talent er om det engelske Sprog Grammatik, Tonetik o. f. v., og en af de ja danske Værde, som har været indbudt til at holde forelæsninger over det engelske Sprog her i Amerika. Hans sidste Bog, Nutids-sprog hos Værn og Vofene er et Indlag i en Sag, som er meget stærkt oppe i Nutiden paa flere Omraader under Navnet „Gild Studiy“, et vægigt Indlag fra en Sprogforskers Standpunkt. Vogen, der er fint udfyret og forsynet med Forfatterens Portræt, gør ved sit særdeles interessante, lærerige og grundige Indhold saa langt fra dens fine Ydre til Stamme. Den er udkommen i Serien „Kultur-Bibliotek“, hvori den udgør Nr. 6, men udgør et fuldstændigt Gæle for sig. Bogen er indbyrdes fyldt med mange Vægere, ogsaa her i Landet, da den indeholder Erindringer fra et Land, vi alle har gemmandret og bærer vore Mærker af den Dag i Dag, ligesom dens fine Bemærkninger i mer end en Henseende kan tjene til Beslædnng for saadanne, der jærdes mellem yngre samtidige, der er paa det første og vanskelige Stykke af hin Vej. Vogen er, tilrods for at den ombandler maaske nogle af de vanskelige Problemer i Filologien, jævnt og fortaaleligt skrevet og indeholder en Mængde Nydan-nelser paa det danske Sprogs Omraade, der lidt overraser haade ved deres Nyhed og Træffilkerhed. Den er indelt i 12 Kapitel, hvis Hovedoverſkrifter bedre end mange Ord kan vise, hvad Vogen har at byde af, hvooor det gengives her. 1. Fra Børneftaal til Modersmaal. 2. Lyd. 3. Ord. 4. Flere Ord. 5. Svære Ord. 6. Former. 7. Sætninger. 8. Humor. 9. Sprog- og Ordval. 10. Læretiske Problemer. 11. Praktiske Problemer. 12. Sprogfilosofie. — Jeg bør ikke glemme at tilføje, at Vogen er en Prægt af indgaende Studier af Værn, af hvilke Forfatterens egen

og Brand, selv om ogsaa mange af Kirkens bedste Mand i Hjertet var „Gudsvenner.“

At dette møder vi i denne, efter min Mening uperlige Skildring som Karl Gjellerup har givet os i Bogen „Guds Væner“, den sidste Prægt af hans mangeaarige og mangeartede Forfatterſkab, og vistnok ikke den mindst modne Prægt af samme. Skuepladen for den Sjæls Historie, som Bogen straks fører Læsere ind i, er en Ridderborg i Tyskland, hvis unge Fru er Enke og Gudsven, saa vel som hendes Husfolk og unge Svogerinde. Tidligere har hun været hans Ungdoms-trolovede, der nu er Erkebiskop i Regensburg. For at komme ind paa den Vej, som førte ham saa langt frem, mente han at maatte bringe sin Trolovede som Offer. Men Hjertet hang alligevel fastid ved hende, selv om han som Kirke-fjerst har maattet trude dem med Baal og Brand, der nu er hendes Brødre og Sønne i Manden og hendes Borg en af deres Arneſteder. Til denne Borg er det saa at Kirkefjersten kommer — for at viftiere en Smule overſigt over deres Indhold og Værdi, som jeg har opfattet dem.

Jakob Knudsen er efterhaanden bleven en meget anset Forfatter i Danmark, og en Mængde Bøger er kommen fra hans Haand, af hvilke flere er udkomne i 3die Oplag. Her i Bladet er hans Bøger om Luther i sin Tid bleven anmeldt og har vist ikke fundet saa faa Læsere og ogsaa blandt os. Jeg mener Vægerne „Angit“ og „Mod“, der nu er udkomne sammen med Tittel „Martin Luther.“ — Den Gang er et Tidsskrift paa Skolehaand og en mindre Bn i dens Omegn fra for 40 Aar siden. Det vil vist forekomme de fleste Læsere, at en meget stor Del af Bogen, bortset fra Knudsens uperlige Maade at fortælle paa, er ikke saa lidt slab, hvad Indholdet angaar, og det vil maaske forekomme Læsere lidt underligt, at den har oplevet et nyt Oplag. Den maa altsaa have været en god Svælger og Folk har altsaa godkendt det Tidsskrift, den giver.

At det indeholder uperlige Partier, er vist nok, men at unge Folk — og det er mest dem Bogen handler om, dengang skulde have været saa drabelig filosofiske, som de fleste Mand og Kvinder, der optræder i Bogen vitteligt er det, og paa den anden Side saa pjanfede for ikke at sige pjattede, — det skulde man næsten ikke have ventet. Strafs paa Bogens første Blad møder vi Bogens madlige Selt, Præfektens Mogens Anderſen fra Jylland, som ikke er saa lille et Stykke af en Jer Hør, og det er da for Resten ogsaa de fleste af dem, han kommer i Berøring med haade i København og i Vindberup, den lille By i Søvestadens Nærhed. Ude i nævnte Stadsrum møder haade vi og Mogens Anderſen fortællingen loindelige Selt, Kristen Arens Herslev, det Centrum, som næsten alt i Vindberup drejer sig om, og Hr. Mogens haade ikke været i Væn — eller Landsboen, det mange Gange, før han da gjorde det samme. Og tilfaldt blev han saa samme Fæsten Herslevs udvalgte blandt de mange tilbedende, og giste blev de da ogsaa, kan jeg tro.

Jeg antager ikke, at jeg fejler ret meget, naar jeg siger, at Vindberupen, Bamsdiresker Herslev, Fader til nævnte Fæsten S., er den af Vægens mange Personligheder, der er tegnet bedst, og som man lettest bliver flok paa, og som det vist ikke vilde være vanskeligt at finde et Sideligt til — ogsaa her i Landet, med sin Familie i Vindberup og sin Efterriide i København o. f. v., indtil han, Vindberupen har var, ender og maa ende i Luthuset.

Gennem Mogens Anderſen faar Bogens Forfatter uddelt ifle saa helt daarlige Biv til den i nævnte Tidrum saa højt anførte „Mællestene“, der for det meste var lavet af store Ord og Papir. — Jeg antager dog ikke, at Vogen vil finde ret mange Læsere i Amerika. Derfor siger den i mer end en Forstand for langt borte.

Medens Jakob Knudsen og Karl Gjellerup begge er Theologer, men ikke Prædiker, behøver derimod Otto Jespersen til den Streds af danske Filologer, der i Nutiden paa værdig Maade hænder det Bn i den lærde Verden, som Danmark vandt gennem Mand som Niels Ar. Raff, J. A. Madvig, R. L. Bøstergaard, B. Hauboll o. a. Han er saaledes en af de Autoriteter, der maa raadspørges, naar Talent er om det engelske Sprog Grammatik, Tonetik o. f. v., og en af de ja danske Værde, som har været indbudt til at holde forelæsninger over det engelske Sprog her i Amerika. Hans sidste Bog, Nutids-sprog hos Værn og Vofene er et Indlag i en Sag, som er meget stærkt oppe i Nutiden paa flere Omraader under Navnet „Gild Studiy“, et vægigt Indlag fra en Sprogforskers Standpunkt. Vogen, der er fint udfyret og forsynet med Forfatterens Portræt, gør ved sit særdeles interessante, lærerige og grundige Indhold saa langt fra dens fine Ydre til Stamme. Den er udkommen i Serien „Kultur-Bibliotek“, hvori den udgør Nr. 6, men udgør et fuldstændigt Gæle for sig. Bogen er indbyrdes fyldt med mange Vægere, ogsaa her i Landet, da den indeholder Erindringer fra et Land, vi alle har gemmandret og bærer vore Mærker af den Dag i Dag, ligesom dens fine Bemærkninger i mer end en Henseende kan tjene til Beslædnng for saadanne, der jærdes mellem yngre samtidige, der er paa det første og vanskelige Stykke af hin Vej. Vogen er, tilrods for at den ombandler maaske nogle af de vanskelige Problemer i Filologien, jævnt og fortaaleligt skrevet og indeholder en Mængde Nydan-nelser paa det danske Sprogs Omraade, der lidt overraser haade ved deres Nyhed og Træffilkerhed. Den er indelt i 12 Kapitel, hvis Hovedoverſkrifter bedre end mange Ord kan vise, hvad Vogen har at byde af, hvooor det gengives her. 1. Fra Børneftaal til Modersmaal. 2. Lyd. 3. Ord. 4. Flere Ord. 5. Svære Ord. 6. Former. 7. Sætninger. 8. Humor. 9. Sprog- og Ordval. 10. Læretiske Problemer. 11. Praktiske Problemer. 12. Sprogfilosofie. — Jeg bør ikke glemme at tilføje, at Vogen er en Prægt af indgaende Studier af Værn, af hvilke Forfatterens egen

og Brand, selv om ogsaa mange af Kirkens bedste Mand i Hjertet var „Gudsvenner.“

At dette møder vi i denne, efter min Mening uperlige Skildring som Karl Gjellerup har givet os i Bogen „Guds Væner“, den sidste Prægt af hans mangeaarige og mangeartede Forfatterſkab, og vistnok ikke den mindst modne Prægt af samme. Skuepladen for den Sjæls Historie, som Bogen straks fører Læsere ind i, er en Ridderborg i Tyskland, hvis unge Fru er Enke og Gudsven, saa vel som hendes Husfolk og unge Svogerinde. Tidligere har hun været hans Ungdoms-trolovede, der nu er Erkebiskop i Regensburg. For at komme ind paa den Vej, som førte ham saa langt frem, mente han at maatte bringe sin Trolovede som Offer. Men Hjertet hang alligevel fastid ved hende, selv om han som Kirke-fjerst har maattet trude dem med Baal og Brand, der nu er hendes Brødre og Sønne i Manden og hendes Borg en af deres Arneſteder. Til denne Borg er det saa at Kirkefjersten kommer — for at viftiere en Smule overſigt over deres Indhold og Værdi, som jeg har opfattet dem.

Jakob Knudsen er efterhaanden bleven en meget anset Forfatter i Danmark, og en Mængde Bøger er kommen fra hans Haand, af hvilke flere er udkomne i 3die Oplag. Her i Bladet er hans Bøger om Luther i sin Tid bleven anmeldt og har vist ikke fundet saa faa Læsere og ogsaa blandt os. Jeg mener Vægerne „Angit“ og „Mod“, der nu er udkomne sammen med Tittel „Martin Luther.“ — Den Gang er et Tidsskrift paa Skolehaand og en mindre Bn i dens Omegn fra for 40 Aar siden. Det vil vist forekomme de fleste Læsere, at en meget stor Del af Bogen, bortset fra Knudsens uperlige Maade at fortælle paa, er ikke saa lidt slab, hvad Indholdet angaar, og det vil maaske forekomme Læsere lidt underligt, at den har oplevet et nyt Oplag. Den maa altsaa have været en god Svælger og Folk har altsaa godkendt det Tidsskrift, den giver.

At det indeholder uperlige Partier, er vist nok, men at unge Folk — og det er mest dem Bogen handler om, dengang skulde have været saa drabelig filosofiske, som de fleste Mand og Kvinder, der optræder i Bogen vitteligt er det, og paa den anden Side saa pjanfede for ikke at sige pjattede, — det skulde man næsten ikke have ventet. Strafs paa Bogens første Blad møder vi Bogens madlige Selt, Præfektens Mogens Anderſen fra Jylland, som ikke er saa lille et Stykke af en Jer Hør, og det er da for Resten ogsaa de fleste af dem, han kommer i Berøring med haade i København og i Vindberup, den lille By i Søvestadens Nærhed. Ude i nævnte Stadsrum møder haade vi og Mogens Anderſen fortællingen loindelige Selt, Kristen Arens Herslev, det Centrum, som næsten alt i Vindberup drejer sig om, og Hr. Mogens haade ikke været i Væn — eller Landsboen, det mange Gange, før han da gjorde det samme. Og tilfaldt blev han saa samme Fæsten Herslevs udvalgte blandt de mange tilbedende, og giste blev de da ogsaa, kan jeg tro.

Jeg antager ikke, at jeg fejler ret meget, naar jeg siger, at Vindberupen, Bamsdiresker Herslev, Fader til nævnte Fæsten S., er den af Vægens mange Personligheder, der er tegnet bedst, og som man lettest bliver flok paa, og som det vist ikke vilde være vanskeligt at finde et Sideligt til — ogsaa her i Landet, med sin Familie i Vindberup og sin Efterriide i København o. f. v., indtil han, Vindberupen har var, ender og maa ende i Luthuset.

Gennem Mogens Anderſen faar Bogens Forfatter uddelt ifle saa helt daarlige Biv til den i nævnte Tidrum saa højt anførte „Mællestene“, der for det meste var lavet af store Ord og Papir. — Jeg antager dog ikke, at Vogen vil finde ret mange Læsere i Amerika. Derfor siger den i mer end en Forstand for langt borte.

Medens Jakob Knudsen og Karl Gjellerup begge er Theologer, men ikke Prædiker, behøver derimod Otto Jespersen til den Streds af danske Filologer, der i Nutiden paa værdig Maade hænder det Bn i den lærde Verden, som Danmark vandt gennem Mand som Niels Ar. Raff, J. A. Madvig, R. L. Bøstergaard, B. Hauboll o. a. Han er saaledes en af de Autoriteter, der maa raadspørges, naar Talent er om det engelske Sprog Grammatik, Tonetik o. f. v., og en af de ja danske Værde, som har været indbudt til at holde forelæsninger over det engelske Sprog her i Amerika. Hans sidste Bog, Nutids-sprog hos Værn og Vofene er et Indlag i en Sag, som er meget stærkt oppe i Nutiden paa flere Omraader under Navnet „Gild Studiy“, et vægigt Indlag fra en Sprogforskers Standpunkt. Vogen, der er fint udfyret og forsynet med Forfatterens Portræt, gør ved sit særdeles interessante, lærerige og grundige Indhold saa langt fra dens fine Ydre til Stamme. Den er udkommen i Serien „Kultur-Bibliotek“, hvori den udgør Nr. 6, men udgør et fuldstændigt Gæle for sig. Bogen er indbyrdes fyldt med mange Vægere, ogsaa her i Landet, da den indeholder Erindringer fra et Land, vi alle har gemmandret og bærer vore Mærker af den Dag i Dag, ligesom dens fine Bemærkninger i mer end en Henseende kan tjene til Beslædnng for saadanne, der jærdes mellem yngre samtidige, der er paa det første og vanskelige Stykke af hin Vej. Vogen er, tilrods for at den ombandler maaske nogle af de vanskelige Problemer i Filologien, jævnt og fortaaleligt skrevet og indeholder en Mængde Nydan-nelser paa det danske Sprogs Omraade, der lidt overraser haade ved deres Nyhed og Træffilkerhed. Den er indelt i 12 Kapitel, hvis Hovedoverſkrifter bedre end mange Ord kan vise, hvad Vogen har at byde af, hvooor det gengives her. 1. Fra Børneftaal til Modersmaal. 2. Lyd. 3. Ord. 4. Flere Ord. 5. Svære Ord. 6. Former. 7. Sætninger. 8. Humor. 9. Sprog- og Ordval. 10. Læretiske Problemer. 11. Praktiske Problemer. 12. Sprogfilosofie. — Jeg bør ikke glemme at tilføje, at Vogen er en Prægt af indgaende Studier af Værn, af hvilke Forfatterens egen

og Brand, selv om ogsaa mange af Kirkens bedste Mand i Hjertet var „Gudsvenner.“

At dette møder vi i denne, efter min Mening uperlige Skildring som Karl Gjellerup har givet os i Bogen „Guds Væner“, den sidste Prægt af hans mangeaarige og mangeartede Forfatterſkab, og vistnok ikke den mindst modne Prægt af samme. Skuepladen for den Sjæls Historie, som Bogen straks fører Læsere ind i, er en Ridderborg i Tyskland, hvis unge Fru er Enke og Gudsven, saa vel som hendes Husfolk og unge Svogerinde. Tidligere har hun været hans Ungdoms-trolovede, der nu er Erkebiskop i Regensburg. For at komme ind paa den Vej, som førte ham saa langt frem, mente han at maatte bringe sin Trolovede som Offer. Men Hjertet hang alligevel fastid ved hende, selv om han som Kirke-fjerst har maattet trude dem med Baal og Brand, der nu er hendes Brødre og Sønne i Manden og hendes Borg en af deres Arneſteder. Til denne Borg er det saa at Kirkefjersten kommer — for at viftiere en Smule overſigt over deres Indhold og Værdi, som jeg har opfattet dem.

Jakob Knudsen er efterhaanden bleven en meget anset Forfatter i Danmark, og en Mængde Bøger er kommen fra hans Haand, af hvilke flere er udkomne i 3die Oplag. Her i Bladet er hans Bøger om Luther i sin Tid bleven anmeldt og har vist ikke fundet saa faa Læsere og ogsaa blandt os. Jeg mener Vægerne „Angit“ og „Mod“, der nu er udkomne sammen med Tittel „Martin Luther.“ — Den Gang er et Tidsskrift paa Skolehaand og en mindre Bn i dens Omegn fra for 40 Aar siden. Det vil vist forekomme de fleste Læsere, at en meget stor Del af Bogen, bortset fra Knudsens uperlige Maade at fortælle paa, er ikke saa lidt slab, hvad Indholdet angaar, og det vil maaske forekomme Læsere lidt underligt, at den har oplevet et nyt Oplag. Den maa altsaa have været en god Svælger og Folk har altsaa godkendt det Tidsskrift, den giver.

Søn, Brand's, navnlig har maattet holde for, lige fra den unge Mand's tidlige Dage. Ifte mindst har det tiltalt mig ved Bogens Ræsnng at lægge Mærke til den Udrueligbed og Jævnbed, som er en af dens Videnfædeligheds Tænkende — i Modfætning f. Eff. til den tyffe. Det uperlige lille Stykke „Humor“ indeholder ved sin Paadvisning af de pudſige Jæloppjættelſer af hvad Værene har enten hørt eller læst, vistnok Ting, som enhver Læser — og Prækt maaske ifte mindst — gjorde vel i at lægge vel Mærke til. — Men — Vogen er sin egen bedste Anbefaling; det vil hver den vistnok sige, som har læst den.

IV.

Højfjoleforstander S. Rosenfalck's lille Bog om Kong Frederik den 7. er udkommen som Nr. 1 i 2. Serie af „Folkets Forere“, en Række uperlige Smaabøger, af hvilke de om Bish. Virkedal, Hjærnjon, Tietgen, C. Berg og C. Kold tilføjer har været omtalte her i Bladet. Rosenfalck's Bog er en fortaaleende og sympatisk Skildring af den mærkelige famnenjætte Personlighed, som Fred. d. 7. var, Kro som han havde taget haade i Lyder og Tødder fra sine Forældre saa vel som forfædre. Der er vist ingen Tvivl om, at Fred. d. 7. var — og med god Grund — en af de folkefæretste Konger, der har siddet paa den danske Trone af den oldenborgske Stamme, paa hvis Mandolinie han jo var det sidste Skud, der kom paa Tronen. Paa den anden Side er der maaske kun jaa Konger, som man efter hans Død, fra en vis Side, har haft mindre godt af sige om end han. Det forekommer mig, at Rosenfalck har været heldig med at træffe den rette Midte mellem den overtidlige Ros og ligesaa overtidlige Dabel, som den mærkelige Mand, Fred. d. 7., har været Genstand for gennem de flittende Tider. Og det er vistnok helt ud med Rette, at denne Konge har faaet Plads i Serien „Folkets Forere“. Paa mer end een Væg har jeg fundet den folkefæretste Konges Billede her i Amerika, ligesom jeg har været med til at begrave saadanne, som som her til Landet, før han blev Konge, og flere, som har tjent under ham i den første flædgigke Krig. Men for alle dem, jeg har mødt, som kendte ham, var hans Minde helligt og drebart ogsaa i det fremmede. Det er mit Haab, at der endnu maa findes mange, der vil glædes ved at læse en god og forfættelig Skildring af den Mand, der var født, før Danmark og Norge skiftes til Folge af europæisk Kræmperpolitik, og som ifl. Lov til at, før Roldsmænd's Haand flitte Sønderjylland fra Danmark. Alle saadanne vil jeg anbefale at læse Rosenfalck's Bog om Kong Frederik den Svende. — Alle de nævnte Bøger kan bestilles gennem Danifk Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

Den 17. November 1916.

Kredsmdøde.

Sidney, Mont., 9.—12. Nov. 1916.

Mødet aabnedes Torsdag Formiddag med Gjemmesgæststjeneste, hvor Formanden tjente ved Alteret, og Past. Magnusen prædikede. Efter Gudstjenestens erklærede Formanden Kredsmdødet aabnet, og Stedets Prækt hød Bekommen. Referatet vilde blive alle for langt, om jeg vilde forsøge blot at give et kort Udbrag af alle Taler og Indledninger, jeg skal derfor kun nævne de forskellige Talere og de Emner, som blev behandlet, med samt Kredsens Beslutninger.

Torsdag Eftermiddag.

Andagt ved Past. J. A. Larsen. Ved Raanedpraab viftede det sig, at der var 18 stemmeberettigede, 9 Præster, 8 Delegerater og Kredsens Kasserer.

Kredsformanden bragte en Hilsen fra Samfundets Formand. Forfæmlingen tilkendegav sin Tak for sammen og Rejsning.

Af Formandens Indberetning viftede det sig, at der i Kredsen var gjort et ganske godt og efter vore Forhold et temmelig stort Arbejde. Blandt andet nævntes at der for Tiden er tre Kirker under Opførelse, nemlig en ved Coalbridge, Mont., en anden ved Dane Valley, Mont., og en tredje ved Brorſon, Sidney, Mont. Vort Miffionsarbejde er meget frebt, og derfor ogsaa meget lofskabt at holde gaende, særlig for Canada's og Montanas Vedkommen-de. Men det vilde sig ogsaa, at vort folks Overflidighed er tilførende; Kredsens var i god Stand. Af Kassererens Indberetning viftede det

160 ACRE FARMS IN WESTERN CANADA FREE

Canadifke Farmere tjener paa Sveden

Sælge af de bedste af den europæiske Blanding har lovet at give en ualmindelig Gæstfælle eller Gæst fra det amerikanske Kontinent. Sædens Mennesker, der maa føde sig Gode til mere end 20 pr. Aker. Blandt her fortæller om Farmen. Canada's Udbudsliste er bestemt tilførende. Det vilde sig ogsaa, at vort folks Overflidighed er tilførende; Kredsens var i god Stand. Af Kassererens Indberetning viftede det

De faa faa et Omstænd paa 160 Acres frit, og andet Land til ualmindelig lave Priser. I mange Steder har Canada's Gæstfælle mere end 2